

Asettamispäätös: Nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisyn ja torjunnan yhteistyö- ja koordinaatioryhmä (LUONNOS)

Sisäministeriö on tänään asettanut valtakunnallisen yhteistyö- ja koordinaatioryhmän (myöhemmin työryhmä) nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisyn ja torjunnan tehostamiseksi.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 12.2.2025-30.6.2027.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa nuoriso- ja jengirikollisuuden lisääntyminen tunnistetaan vakavaksi ongelmaksi. Ongelman ratkaisemiseksi hallitus toteuttaa laajan joukon sekä kovia että pehmeitä toimenpiteitä. Ilmiöön puuttuminen vaatii moniammatillista otetta ja viranomaisten välisen tiedonvaihdon helpottamista, sekä tarvittaessa pohjoismaisten parhaiden käytänteiden jakamista. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus on sitoutunut ottamaan käyttöön tarvittavat keinot nuoriso- ja jengirikollisuuden määrätietoiseksi torjumiseksi ja vähentämiseksi.

Valtioneuvosto hyväksyi 25.4.2024 periaatepäätöksen poikkihallinnollisesta toimenpideohjelmasta nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vuosille 2024–2027 (OM 2024:13). Ohjelma sisältää useita toimenpidekokonaisuuksia ilmiön juurisyiden ehkäisystä jengirikollisuuden torjuntaan ja asiakastyön sekä auttamisrakenteiden kehittämiseen.

Toimenpideohjelmassa on asetettu tavoitteeksi parantaa viranomaisyhteistyötä ja tiedonvaihtoa viranomaisten välillä. Nuorisorikollisuus- ja katujengi-ilmiön torjuntaa ja tiedon jakamista tehostetaan perustamalla sisäministeriöön määräaikainen yhteistyö- ja koordinaatioryhmä. Työryhmää tarvitaan, sillä ilmiön tehokas torjunta edellyttää kaikkien

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

ministeriöiden ja keskeisten toimijoiden tiivistä ja uudenlaista keskinäistä työskentelyä.

Ilmiön kokonaiskuva ja sen vastaiset toimet ovat pirstaleisesti eri puolella sekä valtioneuvostossa että paikallisella tasolla palveluiden jakautuessa siloihin hallinnonaloittain. Ilman riittävää koordinaatiota eri hallinnonaloilla saatetaan priorisoida tehtäviä tai tehdä kehittämistoimia, jotka eivät tue oikea-aikaista puuttumista kaikilla käytössä olevilla keinoilla.

Poliisin tietoon tulleiden nuorten tekemien rikosten määrä on noussut viime vuosina. Erityisesti alle 15-vuotiaiden tekemien nuorten väkivaltarikosten määrä on kasvanut. Katujengeihin liittyvä kehityskulku lisää nuorten riskejä päätyä vakavan rikollisuuden pariin. Etenkin toistuviin huumausaine- ja vakaviin väkivaltarikoksiin (ryöstöt), syyllistyvät päätyvät usein vakavamman rikollisuuden pariin. Nuorten ryöstörikollisuus on kasvanut lähes kaikkialla Suomessa. Määrällisesti eniten ryöstörikoksia tehdään Uudellamaalla: Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Muita ryöstömäärältään suuria kaupunkeja ovat Tampere, Oulu ja Turku. (Heiskanen, Laura 2024. Nuorten ryöstörikosten piirteet – Poliisin tietoon tullut ryöstörikollisuus vuosina 2015–2023).

Mikäli nykyiseen nuoriso- ja katujengirikollisuuden kasvuun ei kyetä puuttumaan riittävän ajoissa, vaikutukset ovat merkittävät sisäisen turvallisuuden, ihmisten hyvinvoinnin ja koko yhteiskunnan kannalta.

Tavoitteet ja tehtävät:

Työryhmän tavoite on tehostaa viranomaisten ja muiden toimijoiden edellytyksiä torjua nuoriso- ja katujengirikollisuutta. Monialaisen valtakunnallisen tilannekuvan muodostaminen ja ylläpitäminen helpottaa tunnistamaan ilmiöön liittyvät haasteet ja tuottaa tietoa päätöksentekoa varten.

Tavoitteena on myös ketteröittää valtioneuvoston ja paikallisten toimijoiden yhteistyötä ilmiön torjumiseksi. Työryhmätyön avulla voidaan kerätä tietoa ja yhteensovittaa valtioneuvoston ja alueellisia toimia nykyistä oikea-aikaisemmin. Laaja-alainen tilannekuvatyö tukee sekä paikallista että valtakunnallista päätöksentekijää toiminnan kohdentamisessa ja kehittämisessä.

Valtioneuvosto tarvitsee ilmiöstä poikkihallinnollisen ja valtakunnallisen tilannekuvan, jotta ministeriöiden käytössä olevilla ohjausvälineillä voidaan tehostaa ilmiön torjuntaa ennaltaehkäisevästi ja korjaavasti.

Valtakunnallinen tilannekuva muodostetaan paikallistasolla tehtävistä tilannekuvista. Tilannekuvan muodostamista varten laaditaan tiedonkeruusuunnitelma. Systemaattinen tiedonkeruu lisää valtakunnallista ja alueellista tuntemusta ilmiöstä, jolloin lapsiin ja nuoriin voidaan kohdistaa monialaista sekä oikea-aikaista viranomaisten tukea, apua ja rajoitustoimia rikoskierteen katkaisemiseksi. Paikallistason tilannekuva muodostetaan kuuden suurimman kaupungin alueelta (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu ja Turku) riippumatta keskeisten viranomaisten toiminnallisista rajoista.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Työryhmä toimii kehittämistehtävänsä lisäksi suorana vuorovaikutuskanavana valtioneuvoston ja keskeisten toimijoiden välillä sekä tukee nuoriso- ja jengirikollisuuden torjunnan ja ehkäisemisen toimenpideohjelman toimeenpanoa. Lisäksi työryhmätyöskentelyn pohjalta voidaan lisätä ymmärrystä ja nostaa tietoisuuteen uusia havaittuja ilmiöitä tai kehittämiskohteita hallinnonalojen toiminnasta vastaaville ministeriöille, kunnille ja hyvinvointialueille. Työryhmä voi myös esittää suosituksia havaintojensa pohjalta. Kun ilmiön kehityssuunta tulee aiempaa nopeammin ministeriöiden tietoon, se mahdollistaa käytössä olevien ohjauskeinojen hyödyntämisen tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Tavoitteena on varmistaa, että hallitusohjelman mukaisesti kaikki käytössä olevat keinot on tunnistettu ja otettu käyttöön hallituskauden aikana nuoriso- ja jengirikollisuuden kasvun estämiseksi.

Tavoitteena on, että seurannan ja raportoinnin yhteydessä voidaan saattaa mahdollisia rakenteellisia, resursseihin tai säädöksiin liittyviä ongelmia nopeammin ministeriryhmän tietoon ja kehittää ilmiöntorjuntaa ketterästi. Työryhmä valmistelelee vuosittaisen toiminta- ja viestintäsuunnitelman työnsä tueksi. Vuonna 2027 toiminta arvioidaan ja esitetään ehdotukset jatkotoimiksi.

Työryhmän tehtävänä on:

1. Muodostaa ja ylläpitää valtakunnallista ja poikkihallinnollista tilannekuvaa nuoriso- ja jengirikollisuudesta ja sitä ehkäisevistä toimista, sekä seurata ilmiön kehitystä.
2. Koordinoida ja edistää nuorisorikollisuus- ja katujengien vastaisia tehostamistoimia ja lisätä vuorovaikutusta keskeisten toimijoiden kesken.
3. Lisätä tietoisuutta ilmiöistä, tehokkaista torjuntakeinoista ja hyvistä käytänteistä.
4. Koota tietoa ministerityöryhmälle tilannekuvasta, havainnoista ja ajankohtaisista ilmiöistä.
5. Toimeenpanna osaltaan ministeriryhmän päätöksiä, teettää selvityksiä tai käynnistää muita kehittämistoimia ilmiön torjunnan tehostamiseksi.

Organisointi

Työryhmään nimetään edustajat alla mainituista organisaatioista. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n 1 mom. (609/1986, muut. 657/2021) nojalla valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Pyynnöt edustajien nimeämiseksi lähetetään erikseen.

Puheenjohtaja:

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

- Sisäministeriö/poliisiosasto

Jäsenet (ja varajäsenet):

- Allianssikaupungit (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Oulu ja Turku)
- Hyvinvointialueet (Helsinki, Länsi-Uusimaa, Pirkanmaa, Vantaa ja Kerava, Pohjois-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi)
- Poliisihallitus
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Rikosseuraamuslaitos
- Opetushallitus
- Syyttäjälaitos (varajäsen Tuomioistuinvirastosta)
- Kuntaliitto
- Järjestöt

Sihteeri:

- Sisäministeriö/ poliisiosasto

Sihteeristö:

- Sisäministeriö (puheenjohtaja, työryhmän sihteeri ja jäsen)
- Oikeusministeriö
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Työ- ja elinkeinoministeriö

Työryhmän kokoukset järjestetään hybridikokouksina. Työryhmä voi kuulla tarpeen mukaan asiantuntijoita. Työryhmä voi asettaa omalla päätöksellään alatyöryhmiä ja kutsua työskentelyyn mukaan pysyviä asiantuntijoita. Varajäsenillä on läsnäolo-oikeus kokouksissa etäyhteydellä, vaikka varsinainen jäsen osallistuisi.

Allianssikaupunkien edustajat varmistavat osaltaan alueellisen tilannekuvan valmistelussa, että keskeiset poikkihallinnolliset toimijat (poliisi, hyvinvointialueet, järjestöt) osallistuvat työhön.

Sihteeristö koordinoi ja yhteensovittaa valtioneuvoston toimia sekä toimii työryhmän toiminnan tukena. Sihteeristö toimii keskitettynä

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

koordinaattorakenteena ilmiön torjunnassa, raportoi ministeriryhmälle (STOH) ja tekee esityksiä kehittämistarpeista. Sihteeristön työtä tuetaan sisäministeriöstä toimeenpanoresurssein. Sihteeristön jäsenillä on läsnäolo-oikeus työryhmän kokouksiin.

Hankkeen jäsenten nimi- ja organisaatitiedot sekä rooli ja toimikausi hankkeessa julkaistaan valtioneuvoston hankesivuilla hankkeen toimikauden ajaksi.

Kustannukset ja yleiset määräykset

Työryhmätyöskentely tapahtuu virkatyönä eikä erillisiä palkkoja tai palkkioita makseta. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa mahdollisista matka- ja muista kuluista.

Sisäministeriölle on osoitettu lisärahoitusta työryhmän toimeenpanolle vuosille 2025–2027. Rahoitusta voidaan käyttää momentilta 26.01.01 sisäministeriön toimintamenot.

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Osastopäällikkö, ylijhtaja

Tomi Vuori

Liitteet -

Jakelu
OM Oikeusministeriö
TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
STM Sosiaali- ja terveysministeriö
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö
Poliisihallitus
RISE Rikosseuraamuslaitos
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL
Opetushallitus
Syyttäjälaitos
Tuomioistuinvirasto
Helsingin kaupunki
Vantaan kaupunki
Tampereen kaupunki
Oulun kaupunki
Turun kaupunki
Espoon kaupunki

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan hyvinvointialue
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Kuntaliitto
Aseman Lapset ry
Aggredi Helsinki

Tiedoksi Sisäministeri Mari Rantanen
Valtiosihteeri Antti Salminen
Erityisavustaja Timo Kerttula
SM VY Viestintäyksikkö
Poliisijohtaja Stefan Gerkman